

Fongslaður, tí hann stuðlar rættindum arbeiðaranna

»Avbyrgdur og einsamallur. Eg stari at eini tómarí framtíð – toygd endaleyst út...«

Hesar hugtungu reglur eru úr einum sang, fangin Zhang Jingsheng hefur skrivað í fongslinum. Hann situr langtíðarfongslaður fyrri at hava virkað fyrri rættindum arbeiðaranna. Fleiri av hansara mótmælissongum er í umferð í kinverskum fongslum og eru vorðnir væl umtóktir millum fangarnar.

Zhang Jingsheng er samvitskufangi, ið skal sita í Hunana nr. 1 í Yuanjiang býi, tí hann tosaði opið til frama fyrri politiskum og fólkaraðisligum ábótum.

Zhang Jingsheng arbeiddi á Shaogung maskinverksmiðjuni í Changsa í Hunan landslutinum. Undir kravgonguni fyrri fólkaraði í 1989 var hann við til at seta á stovn eina grein av Workers Autonomous Federation (WAF) í Changsa.

I WAF vóru verksmiðjuarbeiðarar, skrivstovufólk, blaðfólk og lærarar. Ónøgdin hjá WAF snýr seg m.a. um stóra munin á arbeiðsumstøðunum hjá arbeiðarum og verksmiðjuleiðarum og vantandi verulig umboð arbeiðaranna.

Zhang Jingsheng varð fongslaður í mai 89, tí hann kravdi politiskar ábøtur. Í des. 89 varð hann dómur fyrri »mótkollveltingarliga propagandu« av People's Intermediate Court of Changsha.

Zhang Jingsheng varð dómur fyrri at hava tosað til frama fyrri »sjálvræði og frælsi« á lærða háskúlanum í Hunana. Hann varð eisini ákærdur fyrri at stuðla arbeiðarum í at fara í verkfall og studentum í at úthýsa undirvising. Harafturat fyrri at hava skrivað flogrit móti stjórnini. Amnesty International heldur hann er samvitskufangi.

Zhang Jingsheng hefur, síðan hann gjørdist vaksan, stríðst fyrri rættindum og sjálvræði arbeiðaranna. Tíðliga í 80' unum sat hann 4 ár í varðhaldi sum samvitskufangi eftir at vera komin upp í »sjálvræðisrørslur« frá seinast í 70-unum.

Tá Zhang Jingsheng, ið hefur vánaliga heilsu sum er, verður leyslatin í ár 2002, hefur hann sitið fongslaður í 17 ár. Hann er eitt dømi um, hvussu myndugleikarnir fyrirbyrgja at arbeiðarafelagsskapir fáa fótin fyrri seg.

Tú hefur eisini møguleika at ávirka. Send áheitan til adressuna niðanfyrri, har tú krevur leyslating uttan treytir alt fyrri eitt.

Zang Zhengwu Shenghang
(Governor of the Hunan Provincial People's Government)
Hunansheng Renmin Zhengfu
7 Wuyizhonglu
Changshashi
Hunan Sheng
People's Republic of China

Arbeidarafeløg í Kina

Óheftir felagsskapir eru bannaðir í Kina. Myndugleikarnir hava knúst allar royndir at reisa sjálvræðisfelagsskapir ella bólkar, ið arbeiða fyrri rættindum arbeiðaranna.

Arbeiðarar komu sær upp í fólkaraðisrørslur í 1989. Óheftir arbeiðarabólkar kendir sum sjálvstýrandi samgongur, stungu seg upp í nógvum býum í mai 1989.

Mótmælissongur og mótmæli vórðu harðliga niðurbard 4. juni 1989, tá í minsta lagi 1000 fólk vórðu myrd av innkallaðum herdeildum fyrri at »reinsa« Tianamen Torgið í Beijing.

I tí kúgan, ið kom, varð »sjálvstýrissamgonga arbeiðaranna« bannað. Fyriskipararnir vórðu fongslaðir fyrri »mótkollveltingarligt virksemi«. Nógvir aðrir arbeiðarar, sum høvdu tikið lut í mótmælunum, vórðu fongslaðir fyrri kriminalitet. Vanliga fingur arbeiðarar grovari viðferð í varðhaldinum enn studentar og intellektuellir, og nógvir vórðu slignir og pindir.

Síðan 1989 hava arbeiðaraaktivistar aftur og aftur roynt at sett á stovn óheftir felagsskapir at verja áhugamálar arbeiðaranna. Hvørja ferð eru teir hildnir aftur og fongslaðir.

Háhusini, ið standa rundan um gamla býarpartin í Shenzhen © Colorific!

um økja um figgarligu møguleikarnar.

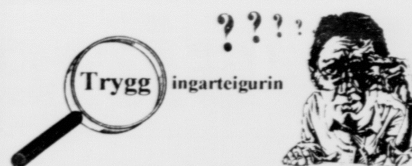
Tú kanst biðja vinir, skyldfólk og starvsfelagar um, saman við átakinum hjá Amnesty International at stuðla móti brotum á mannarættindini í Kina. Í brøvum til kinversku myndugleikarnar, til tína egnu stjórn ella til teirra, sum hava samband við Kina, kanst tú skriva, at tú stúrir fyrri mannarættindabrotunum har. Tú kanst vísa kinversku stjórnini og fólkinum har, at fólk um allan heim, antin tey so bøgva í Bangkok, Buenos Aires, Bombay, Birmingham ella í Føroyum, taka sær nær tey misbrot, sum eru framd á mannarættindini og vilja stríðast fyrri at betra um korini. Tí samhugi og títt stríð fyrri hesum kann gera munin.

So leingi sum Kina ikki

livir upp til altjóða lógirnar um mannarættindini, ert tú einasta altjóða tryggin fyrri mannarættindunum í Kina. Amnesty International biður teg hjálpa: Rættindini hjá 1,2 milliardum liggja á tinnu herum!

Zhang Jingsheng fongslaður fyrri at hava arbeitt fyrri rættindum arbeiðaranna

Hvønn týsdag. Spurningar verða at stíla til: SOSIALURIN, Postboks 76, 110 Tórshavn

Út at ferðast

Nú nærkast tíðin, tá ið fleiri føroyingar nýta høvið til at ferðast suðureftir í hálendi á skiferð. Vandi er í hvørjari vælferð og rættast er at tryggja seg soleiðis, at óvænadar hendingar ikki sláa beinni undan einum figgarliga. Her fara vit serliga at lýsa spurningin um mistar frídagar, læknaútreiðslur, sjúkrahúsviðgerð og heimflutning í sambandi við pakkatryggingina **Trygg Ferð**.

Hvaðar gongur leiðin?

Munur er á, um ferðin gongur til Norðurlond, Bretland ella longur suður í Europa. Í Norðurlondum er ein serlig avtala, sum tryggjar okkum lækna- og sjúkrahúsviðgerð undir líknandi treytum sum í Føroyum. Í Bretlandi hava føroyingar eisini serlig rættindi á hesum øki. Sunnan fyrri landamarkið millum Danmark og Týskland er stóðan óðrvísi, her mugu føroyingar sjálvir rinda alt gjaldið fyrri lækna- og sjúkrahúsviðgerð.

Endurgjald fyrri mistar frídagar

Noyðist ein, eftir læknaðum, at liggja í songini meira enn helmingin av uttanlandsferðini, endur-rindar tryggingin kostnaðin av eini nýggjari ferð. Her verður endurgjaldið fyrri nýggja ferð til 2 fólk. Eru heimaðugvandi børn við á ferðini, fáa tey eisini endurgjald. Endurgjaldið verður í mesta lagi kr. 25.000,- samanlagt.

Verður treytin um endurgjaldsferð ikki lokin, er tó møguleiki fyrri endurgjaldi, um tryggingin er **viðkæd** við **virknis-** ella **itróttaskoyti**. Her verður endurgjald veitt fyrri hvørt samdøgur, tað ikki ber til at iðka itróttina. T.d. kunnu nevast liðbandskaðar, kókt bein ella øksl v.m. Skaðar, sum ikki krevja seingjarlegu, men gera tað ómøguligt at haida áframt at iðka ætlaðu itróttina á ferðini. Endurgjaldið verður fast krónutal pr. dag til tann, sum hefur fingið skaðan.

Danskar ferðatryggingar bert fyrri danir

Verður hugt í eina danska ferðaskrá, stendur at »gula sjúkratryggingarkortið« rindar fyrri sjúkraútreiðslur og heimflutning, tá ið ferðast verður í Europa styttri enn 30 dagar, treytað av at talan bert er um fríðarfer. Tað »gula sjúkratryggingarkortið« er bert galdandi fyrri fólk við føstum bústaði í danskari kommunu, t.v.s. at kortið **ikki** er galdandi fyrri okkum, sum bøgva í Føroyum. Eisini skal nevast, at síðani 1994, eru flestu donsku ferðatryggingarnar einans galdandi fyrri fólk við føstum bústaði í Danmark.

Taka vit t.d. tryggingina í sambandi við Eurocard, verður endurgjald bert veitt, um ferðin er lögð til rættis við almennum flutningsforum, t.v.s. flogfari, skipi og bussu við almennum loyvi til flutning av ferðafólki. Sum dømi kann nevast, at túrin við einum leigaðum bili ikki kemur undir hesa trygging.

Føroysk ferðatrygging til føroyingar

Einans føroyska ferðatryggingin er lagað til ferðir sum byrja og enda í Føroyum. Hon gevur vissu fyrri, at útreiðslur til lækna og sjúkrahús verða endurgjaldnar og at ein verður fluttur heimaftur til Føroya, um óhapp skuldi borist á. Nærri leiðbeining fæst frá Tryggingarsambandinum og á ferðaskrivstovunum.

Bartal Kass,
tryggingarráðgevi